

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อ
การเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษา สาขาวิชา
วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

The Effect of Using Active Learning Process on Learning Behavior and
Learning Attitude for Students University In The Subject of
Administrative and Education Quality Assurance of General
Science Faculty of Education Rajanagarindrarajabhat University

พัชรินทร์ แก้วมาเมือง*, กัญญา เอี่ยมพญา**, สรรเสริญ หุ่นแสน***,
ศรัณญา ศิลปประเสริฐ****, นิวัตต์ น้อยมณี*****

Pacharin Kaewmamuang*, Kanporn Aiemphaya**, Sansern Hunsanen***,
Sarunyaporn Sinlapaprasert****, Niwat Noymanee*****

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*, มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ**

RajanagarindraRajabhat University*, Bangkok Suvarnabhumi University**

Received: June 18, 2023 Revised: August 15, 2023 Accepted: November 7, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วม
กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา และ 2) เพื่อ
ศึกษาทัศนคติต่อการเรียนหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารและการ
ประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 25 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ และแบบวัดทัศนคติต่อการเรียน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียน
รู้อยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วผู้เรียนมี
พฤติกรรมการเรียนรู้เปลี่ยนไปจากก่อนเรียน คือ มีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ได้แก่ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทัศนคติต่อการเรียนของผู้เรียนหลังเข้าร่วมกระบวนการ
จัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ จูงใจ
ให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมมากที่สุด ส่วนในด้านผู้เรียน กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียน
เข้าใจในเนื้อหา และเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, พฤติกรรมการเรียนรู้, ทัศนคติต่อการเรียน

Abstract

The purposes of this research were to compare the learning behavior before and
after using an active learning process and study students' learning attitudes after using an

active learning process. The sample used for the study consisted of 25 students, the 2nd year, General Science, Faculty of Education, Rajanagarindrarajabhat University, Thailand. They were purposively selected. The research instruments were active learning lesson plans, learning behavior evaluation form, and attitude learning test. The data were analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that before participating in the active learning management process, learners had learning behavior at a medium level after the students learned through active learning management process, learning behaviors changed to the highest level. Including learners interacting with learners and the learning attitudes after participating in the active learning management process at the highest level. Learning management Interesting teaching activities Enchanting enthusiasm to learn And participate in the most activities In learners Activities help learners understand the content. and the most learners.

Keywords: active learning, learning behavior, learning attitude

บทนำ

เมื่อโลกปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือได้ว่าเป็นโลกของยุคการเปลี่ยนแปลงใน ทุก ๆ ด้าน ที่มีความสำคัญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ มากมาย ทั้งเป็นสิ่งที่ทันสมัย และรวมถึงเกิดสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา ส่งผลให้สังคมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และความจำเป็นในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ในโลกปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงนี้ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไป ยังทุก ๆ หน่วยงาน ทุก ๆ องค์กรที่เกี่ยวข้อง ปฏิเสธที่จะไม่เรียนรู้ หรือไม่ยอมรับไม่ได้ ส่งผลทำให้เราจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมยอมรับการปรับตัว โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไก หลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะสร้างให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชากรณ์ เฟงพิศ (2561, หน้า 32) กล่าวถึง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้กลายเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญที่หลายฝ่ายร่วมกันวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบและนำเสนอแนวปฏิบัติต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้การศึกษาในปัจจุบัน ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงด้านใด ด้านหนึ่งเท่านั้น หากเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ โดยเฉพาะด้านจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้สอนโดยตรง ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องปรับประยุกต์ พัฒนารูปแบบ และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งควรให้ผู้เรียนได้เป็นผู้กำหนดองค์ความรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ บันเย็น เฟิงกระจ่าง (2561, หน้า 9) รวมทั้งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น ครูลดบทบาทการสอนด้วยการบอกเล่า การให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง ไปเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้

และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ผู้สอนต้องเป็นครูแบบ Actively Teach คือ สอนแบบมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลาเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องมีการถูกฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้ง ด้านความรู้ ความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพราะผู้สอนมีจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา อีกทั้งเนื้อหาของความรู้สามารถค้นหาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย ซึ่งด้านความรู้ความสามารถเป็นปัจจัยภายนอกที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากด้านคุณธรรม จริยธรรม ของผู้สอน หรือครูที่เป็นปัจจัยภายใน ซึ่งไม่เพียงแต่จะไม่สามารถมองเห็น แต่ยังต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของครูผู้สอน เพื่อจะส่งผลต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะเป็นอนาคตของประเทศชาติในภายภาคหน้า หรือทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพลเมืองตามที่สังคมต้องการ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้ยึดด้านคุณธรรมนำด้านความรู้ และสร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ในการสร้างองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับวิชาชีพครู จะต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสร้างสื่อ และนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน เป็นการสร้างกระบวนการในการค้นหาข้อมูล หรือ หาคำตอบ โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่ไม่ใช่การเรียนในวิชาชีพครูเท่านั้น แต่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาคำตอบ หรือการหาข้อมูลด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการทดลอง ปฏิบัติหาความจริง สอดคล้องกับรูปแบบของการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูล หรือ การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ทั้งนี้ นักศึกษาวิชาชีพครู ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ยังไม่สามารถนำความรู้ ทักษะ แนวคิด หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ไปพัฒนา และวิธีการใหม่ ๆ ได้ เนื่องจากจดจำในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมที่เคยเห็น หรือที่ตนเข้าใจเท่านั้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ใน แบบ Active Learning สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 4-7) เพื่อนำไปออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการเตรียมความพร้อมในรูปแบบการเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการส่งเสริม ทักษะ และกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนได้เห็นความจำเป็น และความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสำรวจพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปจากการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และได้ศึกษาทัศนคติของผู้เรียนหลังจากการร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนการสอนต่อไปจึงได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อ

พฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หลังเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษาที่ 2565 จำนวน 1 ห้อง 25 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เป็นระยะ เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง จากการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 16 สัปดาห์ รวมเป็นระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น จำนวน 48 ชั่วโมง

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการสอน จำนวน 12 แผน โดยผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (constructionism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา ฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการหาคุณภาพด้านความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item object congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.84

2. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินผล 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3. แบบวัดทัศนคติต่อการเรียน เป็นแบบเลือกพิจารณา 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

4. แบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. แบบบันทึกการสะท้อนคิดและถอดบทเรียนหลังจากเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสำรวจพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเรียนรู้แบบที่ผู้เรียนเคยเรียน ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ก่อนเรียน
2. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) รูปแบบกิจกรรม การวัดการประเมินผล เกณฑ์การวัดและประเมินผลในช่วงแรกของกระบวนการจัดการเรียนรู้
3. ผู้วิจัยดำเนินกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตลอด 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง และเมื่อจบกระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้ง จะบันทึกประเด็นปัญหาที่พบ ข้อสังเกต แนวทางแก้ไข และให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้หลังจบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง
4. เมื่อจบกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวเรื่อง จะมีการประเมินผลผู้เรียนระหว่างเรียน (formative assessment) เพื่อพัฒนาการระหว่างเรียนของผู้เรียน
5. ภายหลังจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำแบบประเมินพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียน และทำแบบวัดทัศนคติต่อการเรียน
6. นำผลการสะท้อนคิด แบบประเมินพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนและแบบวัดทัศนคติต่อการเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (description statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการสะท้อนคิดของผู้เรียนหลังจากที่เข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ คือ

1.1 พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(Active Learning) มีค่าเฉลี่ยรวมก่อนเรียนเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.21) คือ มีพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีค่าเฉลี่ยรวมหลังเรียนเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.33) คือ มีพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนเรียนอย่างชัดเจน คือ จากก่อนเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ระดับปานกลางเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีมากที่สุดหลังเรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ($\bar{X}$ = 4.65) ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง ($\bar{X}$ = 4.59) และผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.52) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาทัศนคติต่อการเรียนของผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทั้งทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้และต่อผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.55 คือผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแบ่งได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนเลือกข้อ กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ จูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.77) รองลงมาคือ ผู้เรียนเลือกข้อ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.71)

2.2 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนเลือกข้อ กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา และเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71) รองลงมาคือ ผู้เรียนเลือกข้อ กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง ($\bar{X}$ = 4.65) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนลงปฏิบัติ หรือลงมือทำ ก่อให้เกิดลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จนเกิดองค์ความรู้ และเกิดทักษะ ส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 4-7) ได้อธิบายความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ 2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม 3) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และ 4) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวผู้สอน เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดารัตน์ โพธิ์นอก (2560, หน้า 15) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ส่วนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ พัฒนาความสามารถเกิดเจตคติที่ดีและมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2562, หน้า 92) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ว่าเป็นกระบวนการสอนภายใต้แนวคิดการสอนเด็กได้อ่าน คิด และเขียนด้วยตนเอง รู้จักมีจิตสำนึกรับผิดชอบและได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน ซึ่งจะช่วยเติมเต็มใน

สังคมของเด็กไทย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กไทย จำเป็นต้องประเมินและปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

ผลการศึกษาทัศนคติความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจ สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีการพิจารณาทางด้านพบว่า

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นของผู้เรียนเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ จูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยมีออกแบบบทเรียน วิเคราะห์เนื้อหา และสร้างสื่อ ในการจัดการเรียนการสอนเรียนให้เหมาะสม และงานต่อการเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหารายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาจากการค้นคว้า เอกสาร และตำราเรียนที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษาเพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับรุ่งภรณ์ กล้ายประยงค์ (2563, หน้า 104-113) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุกว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องมีการปฏิบัติมากกว่าการฟัง ต้องมีการอ่าน เขียน อภิปรายหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา สิ่งสำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดการวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินผล จนเกิดเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ในส่วนของผู้สอน

2. ด้านผู้เรียน มีความคิดเห็นของผู้เรียนเลือกกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหา และเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นมากที่สุด ทั้งนี้กิจกรรมออกแบบ โดยการใช้เนื้อหา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนช่วยนักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพล ทรงอาจ (2563, หน้า 135-142) ที่กล่าวถึงลักษณะของการเรียนแบบ Active Learning ว่าเป็นการเรียนรู้เชิงรุก ที่ผู้เรียนต้องค้นหาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้โดยการลงมือปฏิบัติอย่างมีความหมายเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับศิริวรรณ วณิชวัฒน์ วรชัย (2559, หน้า 65-75) กล่าวว่าผู้สอนควรมีการวางแผนการประเมินการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของตนเอง การประเมินระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็ข้อมูลในการช่วยในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษา วางแผน แจ้งวัตถุประสงค์ และทำข้อตกลงกับผู้เรียนให้ชัดเจน โดยต้องคำนึงถึงระดับความรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีระดับการเรียนรู้ และรับรู้แตกต่างกันไป

2. ควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กับรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน”
2. ควรศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) แบบผสมผสานไฮบริด (Hybrid)”

เอกสารอ้างอิง

- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2560). การคิดเชิงวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ บุญยะภาส.(2559). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบประสานสัมพันธ์ครอบครัวและโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3. ปรชญาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บันเย็น เพ็งกระจ่าง. (2561). การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต สนิทเทศ คลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกริก: 9.
- ปิยะพล ทรงอาจ. (2563). Active Learning: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 10(1) : 135 – 142.
- พิชากรณ์ เฟ่งพิศ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2562). ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้การสอนเชิงรุกอาคิเตโมเดลในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 13(1): 92-106.
- รุ่งภรณ์ กล้ายประยงค์. (2563). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสาระการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร ปีที่ 11(1) : 104 – 113.
- ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์. (2561). Active Learning กระบวนการสร้างคุณภาพแก่ผู้ประเทศไทย 4.0. กรุงเทพมหานคร. พัฒนาคุณภาพวิชาการ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย. (2559). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล. วารสารศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร. 13(12) : 65-75.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. เข้าถึงเมื่อ 4 เมษายน 2566. เข้าถึงได้จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1603180137_d_1.pdf